

Попова Н. О., Бесараб Т. П.

Вплив інформаційно – технологічного прогресу на психологічний стан суспільства

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, м. Харків,

Інформаційно-технологічний розвиток сучасного суспільства сприяв упровадженню у повсякденне життя людей можливість отримання новітньої інформації, яка дає змогу бути в курсі того, що відбувається в світі в режимі поточної години. Ще в ХХ столітті, державний і політичний діяч Великобританії Уїнстон Черчилль – вважав: «How important is everything that happens in the world» (Как важно всё, что происходит в мире). С ХХІ століття найбільш ефективною технологією для доступу у необмежений світ оповіщення являється Інтернет. Останнім часом у зв'язку з глобальною пандемією і обмеженням пересування, людство стало активно, повсюдно використовувати інформаційне поле: конференції, лекції, майстер-класи, коллоквиуми, диспути online. Таким чином, відстань і віддаленість втрачають своє значення, а ключовим критерієм визначення меж, стають почуття і емоції причетності до подій, що відбувається. Необхідність співіснування та співпраці людей у глобальному світі через інформаційний фон, примушує суспільство розширювати свій кругозір, комунікабельність, дотримуватися полі валентності, та змінювати деякі присутні їм психічні навички. Тобто вимагає людство знаходити компроміси у різних морально-етичних аспектах. Можна зробити припущення, що «міра кількості та якості зв'язків людини з оточенням базується на основі його суб'єктивних уявлень про моральні цінності» [1, с.135], на яких вихований суб'єкт, та на котри він орієнтується у своєму житті. Сучасна людина взаємодіє з різними соціальними групам, які відрізняються один від одного етичними, релігійними, національними, моральними стандартами, через що, іноді, навіть входить в конфронтацію з самим собою. Разом з цим, у суспільстві, створюються кардинально нові моральні підвалини,

які перебувають в суперечності із традиційними духовними орієнтирами. Інколи віртуальна реальність викривляє значення загальнолюдських цінностей, культивує негативні, анти людські якості. Часом це приводить до втрати індивідуумом свого духовного світу, власного буття, життєвої позиції. Оскільки кожна людина прагне до спокійного комфортного існування, то стає легкою жертвою для маніпуляцій над своєю свідомістю. Використання психологічних технік впливу на людину дозволяє руйнувати її ціннісні пріоритети, життєвий світ, відволікати від діяльного життя, занурюватись у віртуальну реальність. Інформаційні технології забезпечують включення людей у глобальний інформаційний обмін, та стають інструментом психологічного тиску, втручаючись в емоційно-вольову сферу людини. Оскільки мова йде про особистісні підсумки для ідентичності людини, то при її втрати, виникають психічні переживання, збільшується рівень тривоги, з'являється відчуття керованості та залежності від слів і дій інших людей і, як наслідок, почуття страху. Проникнення механізмів інформаційних технологій в особистий простір людини, іноді породжує в неї відчуття небезпеки та агресивності. В зв'язку з чим, на інформаційний вплив потрібно ставити фільтри, дозувати і не сприймати не потрібні дані, не реагувати на дезінформацію, настирливу рекламу, на емоційний тиск. Всяка людина сприймає та засвоює інформацію в залежності від свого рівня освіти, виховання, загальної культури спілкування. Найбільш адекватною ланкою наявних підходів до поняття інформаційної культури, є здібна до саморозвитку людина. Творча особистість реалізує себе сама, її важко переконати в тому, з чим вона не згодна, котра у своїй діяльності здатна до креативного мислення, ініціативи. Тому, рівень розвитку особистості, її належність до сприйняття й обробки інформації, це потреба інформаційної культури суспільства. Забезпечення необхідною інформацією, уміння її адекватно приймати, обробляти, використовувати – доконечний етап розросту цивілізації.

Створення загальнопланетарного поля інформації, призводить як до позитивних рис творчого та культурного взаємообмену, так і до негативних, втручаючись в емоційно-вольову сферу особистості, стаючи інструментом психологічного натиску на неї. Під наміром інформаційних вкидань, суспільство може змінювати свої погляди на події. Втручання в середовище суспільних відносин, інформаційні «війни», часто мають недобррозичливий, нещирий, негативний погляд, стають важливим чинником впливу на розуміння і думки людини в цілях переконання та формування у суспільстві не вірні висновки. Таке активне втручання в життя людства відображено у фільмі "Обдурене людство".

В світі все частіше відбуваються інформаційні війни: між країнами, політичними діячами, митцями, блогерами і таке інше. Навіть президенті країн спілкуються з громадськістю через соціальні мережі Twitter, Facebook, Zoom, Telegram уникаючи спілкування з громадськістю безпосередньо сам на сам. Тому робота піарників соц. мереж набирає популярність і значення, при цьому принципи й алгоритми високотехнологічних діянь на свідомість людини, для більшості, залишаються поза їх розумінням та призводить до залежності від мас-медійних впливів.

Останні події у глобальному світі (пандемія COVID-19, війна в Ізраїлі), супроводжуються розвалом економічних зв'язків, соціально-економічним занепадом населення, різким падінням рівня життя, моральною кризою, розхитуванням традиційних національних цінностей та вживання тиску на психологічний стан населення. Інформаційна філософія таїть у собі не тільки гуманістичні можливості, але й здатна на антигуманне переконання суспільства, замінює розумовий процес пізнання на ілюзію занурення у світ уяви. Формування парадигми «інформаційної людини», висуває вимоги стосовно рівня інформаційної культури особистості. Тому, розвиток технологій креативних галузей культури являються важливим напрямком політико-дипломатичних та інституціональних підходів сьогодення. Інтелектуальне

(цифрове, інформаційне, творче) ставлення до вирішення економічних та культурних проблем, стає важливим фактором конкурентоспроможності. Креативність і творчість затребувані в найрізноманітніших галузях життя – аж до управління країною, та проявляють себе як соціальні явища. Нові форми інформаційного суспільства ґрунтуються на професіоналізмі; творчому підході в роботі; свідомому розумінню процесів, що відбуваються; загальнолюдської культури та потребують сучасних засобів втілення. Володіння отриманою інформацією набуває фундаментального значення в умовах сучасного розвитку суспільства, та забезпечує повноцінне гармонійне буття людей.

Література:

1. Артюхович Ю.В. Моральна полівалентність особистості. *Філософские науки*. 2016. Вып.12 (54). ч.2. с. 134-136.
2. Ціватий В.Г. Культурні та креативні індустрії в культурі інформаційного суспільства і поліцентричного світоустрою ХХІ століття: інституціональні традиції та новації [Духовна культура України перед викликами часу] м. Харків 2020р. с. 90-93.
3. Палеха Ю.І. Інформаційна культура організації як індикатор стану її інформаційного забезпечення. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2019. № 2. С. 87-97.
4. Holubnych, L., Khodakovska, O., Besarab, T., Dolgusheva, O., & Malieieva, T. Psychological impact of online learning during covid-19 pandemic on students' mental health as life quality basis [https://doi.org/10.34069/AI/2021.47.11.9]